

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. SCHILDER, Kampen.

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr H. Bergema, Karoeni; Dr F. A. den Boeft, Rotterdam; Dr E. T. v. d. Born, Heemstede; Mr A. Bouman, Rotterdam; Ir B. ter Brugge, Almelo; Dr K. J. Cremer, Kampen; Mevr. W. Cremer-de Vries, Kampen; Dr R. J. Dam, Kampen; Dr A. C. Drogendijk, Dordrecht; Dr D. v. Dijk, Groningen; Drs D. J. Galle, Kampen; Mevr. G. Gilhuis-Smitskamp, Mijdrecht; Dr J. H. Hagenbeek, Zwolle; Dr J. van Herken, Ermelo; Dr B. Holwerda, Amersfoort; A. Janse, Biggkerke; Dr P. Jasperse, Leiden; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. L. Koolle, Vreeland; Dr E. D. Kraan, Vlaardingen; A. Kuiper, Utrecht; Dr J. v. d. Linden, Poerworedjo; Dr S. O. Lou, 's-Gravenhage; Mevr. C. E. Th. Luijcknaar Francken, Schreuder, Rotterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr H. Mulder, Deventer; Dr A. Ringnaald, Ermelo; P. J. Risseuw, 's-Gravenhage; C. Rijndorp, Rotterdam; A. Schilder, 's-Gravenhage; Dr G. K. Schoep, 's-Gravenhage; Dr R. Schippers, Wansverd; Dr J. Smelk, 's-Gravenhage; Dr H. Smilde, Groningen; Drs H. Smitskamp, 's-Gravenhage; Dr N. Streefkerk, Wollega; D. Stroo, Bussum; J. Strikwerda, Zeist; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia Pa.; Dr C. Veenhof, Haarlem; Drs M. B. v. 't Veer, Groningen; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr M. Vreugdenhil, Meliskerke; Dr F. de Vries, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr H. J. Westerink, Leiden; Dr D. K. Wielenga, Capelle a. d. IJssel; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage; Dr S. U. Zuidema, Solo.

Alle stukken bestemd voor de Redactie zende men aan:
Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 101, Kampen.

Drukkers-Uitgevers:
OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., Goes.
Telefoon No. 58. — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.
Advertentiën: 25 ct. per regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Hoofdartikel: Een waarheidsvraag ook nu nog. II. — Uit de Schrift: Ieder zal zijn eigen pak dragen, Matth. 21:23. — Kerkelijk leven: De kerken in Synode saamgekomen, VI. — Nadere verklaring. Dr J. van Loon-huyzen's brochure over art. 36 onzer Geloofsbelijdenis. Dr J. Weidenaar over eene preek van Prof. Schilder. Het Pensioen naar Art. 13 onzer Kerkenordening, I. De Groot Catechismus van Zacharias Ursinus, XXIV. — Even parkeeren: Volksche Evangelisatie. — Literatuur en kunst: Trouwring. — Pop. wetensch. schetsen: „Om de oude Wereldzee“, I. — Geestelijke adviezen: „Niet overdrijven“, I. — Het boek van de week: Gedenboek Effatha 1888-1938. — Uit het pol. en soc. leven: Rosenberg's aanval op Dr Meiser. — Perschoon. — Correspondentie. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Een waarheidsvraag ook nu nog.

II.

Niet om de gevaren, die er voor ons, gereformeerden, steken in de roomsche propaganda, hebben we onze aandacht te schenken aan die propaganda, maar om de waarheidsvragen, die daarin aan de orde worden gesteld.

Of die propaganda voor gereformeerde christenen geheel zonder gevaar is, wordt daarmee niet gezegd. Over deze vraag moet met oordeel des onderscheids worden gehandeld. Er zijn ook onder ons wel mensen, die principieel niet zoo vast staan in hun overtuiging. Zij hebben tegenover propaganda, welke ingaat tegen die overtuiging niet zooveel verweer. Vooral als die propaganda op een zoodanige wijze wordt geleid, dat de verschilpunten veel op den achtergrond worden gehouden en wat aanknopingspunten geeft meer naar voren wordt gebracht. Wel mogen we aannemen, dat goed gereformeerde mensen, die weten, dat de mensch alleen door genade zalig wordt, door de roomsche propaganda niet zullen worden beïnvloed. Maar ook al zou het zoo zijn, dat de roomsche propaganda ook soms gereformeerde christenen onder haar invloed krijgt, de zaak waarom het in de geestelijke worsteling onder mensen gaat is bovenal de waarheidsvraag. En wie dat eenmaal goed inzicht zal wel toegeven, dat hierop vooral het oog gericht moet zijn.

Tusschen Rome en ons is nog altijd de waarheidsvraag in 't geding.

En dat niet alleen op een enkel punt, maar bijkans over heel de linie van ons belijden.

Het is zoo, en het mag zeker niet worden vergeeten, de roomschen hebben met ons en wij met Rome fundamentele leerstukken gemeen. Zoo de leer over de drieënheid Gods en de twee natuurleer van Christus. Ook op het terrein van de praktijk des levens in huisgezin, maatschappij en staat is er een gemeenschappelijk ijveren voor de handhaving van de wet onzes Gods. Maar er zijn eveneens fundamentele verschillen. En die verschillen komen op bijna elk punt van de leer en van de levensbeschouwing voor den dag. Het is er een bewijs van, dat onderscheid in de principia voor heel het gebouw der waarheid betekenis heeft en overal weer opduikt.

Dat is nu de waarheidsvraag. En omdat er geen pluriformiteit der waarheid is volgt daaruit, dat we geroepen en verplicht zijn voor de waarheid in 't strijdperk te komen ook daar, waar gemeenschappelijk optreden soms mogelijk en geboden is.

We weten het maar al te goed, dat de punten van overeenstemming tusschen Rome en ons van weerszijden in een zeer ongelijk verband van gedachten en strevingen, van leer- en levenssystemen tot eenheden zijn samengegroeid. Daardoor is het ook mogelijk, dat wij, ondanks de overeenstemming op vele punten, niet het geheel onzer

overtuigingen en bedoelingen toch iets anders beoogen. En op die manier wordt het onderscheid in leer- en levensopvatting toch overal merkbaar.

Men zou het een gelukkige inconsequentie voor de roomsche christenen kunnen noemen, een inconsequentie van de geschiedenis dan, dat er nog zooveel protestantsche christenen zijn, die met hen ijveren voor God, voor de handhaving van Zijn wet en van Zijn eer. Het moet voor hen wel moeilijk te verklaren zijn, omdat de protestantsche geloovigen toch geesteskinderen zijn van Luther en Calvijn. En dat moet wel moeilijk zijn, omdat hun geleerd wordt, dat de Hervorming een revolutionaire beweging is geweest. Een des te meer afkeurenswaardige beweging, omdat zij plaats had in de bovennatuurlijke sfeer van de Kerk, van welker gezag zij zich heeft losgemaakt.

Als het waar is, zooals door Roomsche propagandisten wordt beweerd, dat het moderne heidenom, het barbarisme, het communisme en het nationaal-socialisme voor een goed deel vruchten zijn van de Hervorming, een van de modderbronnen, waaruit ze zijn opgespoten, als dat waar is, moet het voor de roomsche christenen noodzakelijk een ongerijmdheid zijn, dat de tegenwoordige geloovige protestanten in meer dan een opzicht naast hen staan.

De geloovige protestanten van nu kunnen toch niet beschouwd worden als mensen, die niets meer met de Hervorming hebben te maken. Wij, gereformeerde protestanten handhaven, evenals veel niet-gereformeerde geloovige protestanten, dat de Hervorming van Luther en Calvijn goed geweest is, ja beschouwd moet worden als een vrijmaking van het christendom. Wij zijn geen onbewuste, doch bewuste tegenstanders van Rome, haar leer, haar godsdienstige gebruiken en haar levensopvatting.

Als zoodanig staan wij in het ijveren voor God en Zijn eer naast Rome.

Dat is niet een toevallige omstandigheid.

Neen, het is een levend bewijs er van, dat de Hervorming geen revolutionaire beweging was en dat haar groot onrecht wordt aangedaan, zoo dikwijls zij door de roomsche propaganda op een lijn wordt gesteld met de revolutionaire bewegingen in 't laatz van de 18de eeuw en heel de 19de eeuw.

Wij komen van verschillende kanten en langs verschillende wegen met Rome hier en daar op gewichtige kruispunten samen. Toch bewandelen we onze eigene wegen en als wij met Rome samengaan in de actie voor God, doen we dat op een eigen wijze, uit een eigen waarheidsbeginsel en met een eigen levensdoel.

Dit feit verklaart, dat het waarheidsbeginsel van de Reformatie niet een bron is, waaruit revolutionaire modder opspuit, geen boom, waaraan giftige vrucht groeit.

Als reformatio continuata staat de Hervorming ook nu nog tegenover Rome. Het verschil in waarheidsbeschouwing is van blijvenden aard en het zal ook onverminderd voortduren.

Alle pogingen tot overbrugging van de kloof, die er is tusschen Rome en ons zijn volkomen nutteloos, want met een verflauwing der grenzen op sommige punten, is toch niet weg te nemen, dat ons de waarheidsvraag scheidt.

Het beste is, dat gelijk Oscar Bauhofer ergens geschreven heeft, de Reformatie ook nu nog haar open taal spreekt en Rome behoeft ook haar beschouwing over de Hervorming niet te camoufleren.

Wij moeten goed weten wat ons van elkaar scheidt om overal daar waar mogelijkheid van gezamenlijk optreden bestaat, dat te doen met zoo groot mogelijke kennis van de betekenissen daarvan, dat is, in de overtuiging, dat wij van verschillende zijden op het terrein van de praktijk elkaar ontmoeten.

Synode en kritiek.

Voor ons goed en onoverveendbaar recht, om ook over de Synode de kritiek van het vrije woord te laten gaan, pleiten we, wijst dit volmaakt overbodig is, met geen woord.

Dr A. KUYPER,
„De Herant“, No. 328, 29 Oct. 1895.

Maar het eigene blijft.

Het eigene is een heilig bezit, dat wij onder Gods voorzienig bestel danken aan de Reformatie onder leiding der groote Reformatoren.

Met dat eigene willen wij in de geestesworsteling van dezen tijd staan en het is ons een eere er ons in geloof voor in te spannen, dat we mogen behouden, wat we hebben, opdat niemand van ons de kroon wegroove.

En dan mogen we niet nalaten in de voetsporen te gaan van hen, die in geweten zich gebonden achten voor ruim vier eeuwen den waarheidsstrijd met de Roomsche leer- en levensopvatting aan te binden.

Dat behoeft niet uit te sluiten een samenwerking met Rome in de poging om in onze dagen den stroom van ongeloof en afval te keeren.

Het beteekent wel, dat we slechts dan vruchtbaar werk in dezen kunnen doen, als wij onverzwakt en onverflauwd de waarheidsvraag blijven stellen ook in verband met de roomsche gedachtenwereld en levensbeschouwing.

Zóó slechts kunnen wij ons zelf blijven en zóó alleen is het mogelijk, dat wij naar alle zijden invloed kunnen uitoefenen op den geest der eeuw.

Onze verschillen met Rome betreffen zaken, die ook in ander verband aan de orde komen. En het gevolg van onbelijndheid in het eene brengt soms met zich mee eenzelfde onbelijndheid in het andere.

Het groote vraagstuk der verhouding van genade en vrijheid is niet alleen tusschen Rome en ons aan de orde.

En dat is de reden waarom wij ons steeds bij vernieuwing weer hebben te bezinnen op het geestelijk bezit, dat wij van de Reformatie ontvingen en dat hierin bestaat, dat de mensch alleen door genade om Christus wil zalig wordt.

Hier hebben we een waarheidsvraag bij uitnemendheid, waarover het tusschen Rome en de Reformatie vooral gegaan is.

't Is zoo, gemakkelijk mag het niet heeten te zeggen wat toch wel het wezen van het Roomsche Katholicisme is, maar het zal geen echten volgeling van Luther en Calvijn verwonderen, dat in de vraag van de verhouding tusschen genade en vrijheid de kern van dat wezen is gezocht.

De quaestie van den vrijen wil mag al de bekoring van het nieuwe missen, maar zij duikt toch altijd weer op en wie kennis neemt van de werken van Jacques Maritain zal moeten toegeven, dat in de roomsche gedachtenwereld die quaestie nog altijd een centrale plaats inneemt.

En het is naar de meening van schrijver dezer artikelen noodig, dat daarop vooral ook nu worde gelet.

Als het waar is, dat de geestelijke strijd tegenwoordig gestreden wordt tusschen 't Thomisme, 't Calvinisme, 't Marxisme en 't Barthianisme, dan zal het toch wel duidelijk zijn, dat het eisch is van onzen tijd om ook nauwkeurig kennis te nemen van 't Thomisme en de gevolgen, die daaruit voor den loop der wereldgeschiedenis in de toekomst kunnen voortvloeien.

De levensbeschouwing van het Thomisme is zoo geheel anders, dan die van 't Calvinisme. Wie soms meenen mocht, dat 't onderscheid toch heusch zoo groot niet is, vergist zich. Ook de genadeleer van het Thomisme laat ruimte voor de activiteit van den vrijen wil. Bovendien is de beschouwing over de genade een geheel andere, dan die van 't Calvinisme.

Voor ons behoort het vast te staan, dat het